

VISIE HULPVERLENING AAN CHRISTELIJKE LHBT'S

Binnen dit document wordt de visie verwoord van de LCC Plus “werkgroep visievorming” op adequate hulpverlening aan christelijke LHBT's. Achtereenvolgens komen de aanleiding voor deze visie, het projectdoel, de problematiek van Christelijke LHBT's, de randvoorwaarden voor adequate hulpverlening en enkele praktische overwegingen aan bod. Ten slotte worden er enkele vragen gesteld waar de werkgroep vanuit de LCC Plus stuurgroep graag sturing zou ontvangen.

Aanleiding

De aanleiding voor deze visievorming wordt gevormd door verontrustende resultaten uit recent onderzoek¹ naar het welbevinden van (met name) jonge LHBT's binnen christelijke geloofsgemeenschappen. Zo blijken jongens en meisjes met een christelijke achtergrond meer dan gemiddeld aan suïcide te denken bij de ontdekking van de eigen homo- of biseksuele oriëntatie dan hun niet-gelovige leeftijdsgenoten. Voor deze groep, maar ook voor oudere LHBT's, is onder beroepskrachten die hen professioneel kunnen ondersteunen nu nog te weinig kennis en handelingsperspectief voorhanden, terwijl christelijke LHBT's zelf vaak niet weten bij wie ze terecht kunnen voor goede psychosociale begeleiding. Een visie op adequate hulpverlening die aandacht heeft voor de specifiek religieus gerelateerde problemen waar christelijke LHBT's tegen aan lopen, is daarom gewenst. Dit visiedocument wil in deze behoefte voorzien.

¹ Keuzenkamp, S. (red.) (2010) Steeds Gewoner, Nooit Gewoon. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Projectdoel

Dit onderdeel van het project *Zorg voor een Homo* heeft als concrete doelstellingen het ontwikkelen van een visie op adequate hulpverlening aan christelijke LHBT's en het op basis van deze visie opzetten van een landelijk, online overzicht van beschikbare hulpverleners. Daarmee wordt bedoeld: beroepskrachten die bereid en in staat zijn om op verantwoorde wijze psychosociale begeleiding te bieden aan christelijke LHBT-mensen. Het online overzicht wordt beschikbaar gesteld voor christelijke LHBT-organisaties, huisartsen en pastores en christelijke LHBT-mensen zelf.

Problematiek

Vanuit hun ervaring als beroepskracht zien de samenstellers van dit document een aantal problemen die specifiek gerelateerd zijn aan de religieuze achtergrond van LHBT's. In de eerste plaats is dat angst voor veroordeling vanuit hun omgeving, vaak gemotiveerd vanuit Bijbelse motieven.

Cliënten die zichzelf als zowel christen als lesbisch, homo, biseksueel of transgender identificeren moeten zich verhouden tot hun eigen traditie en religieuze bronnen, die vaak geïnterpreteerd worden als negatief ten opzichte van gedrag dat afwijkt van de heteroseksuele norm. Voor de cliënten kan dit spanning opleveren rond hun identiteit. Daarnaast is er angst voor de ontkenning van de homoseksuele identiteit, met name binnen geloofsgemeenschappen waar ook een homoseksuele oriëntatie (naast homoseksuele handelingen) gezien wordt als zonde of ziekte en waar men aanstuurt op verandering of genezing van deze oriëntatie. Verder lijkt het stranden van huwelijken tussen homoseksuele mannen en vrouwen met een partner van het andere geslacht binnen christelijke gemeenschappen een veel voorkomend probleem te zijn. Onder druk van de gemeenschap is men niet uit de kast gekomen en "gewoon" getrouwd. Wanneer men op latere leeftijd alsnog uit de kast wil komen heeft dit vaak echtscheiding tot gevolg. Ook wanneer het echtpaar niet tot echtscheiding besluit kan een dergelijke coming-out begrijpelijkerwijs leiden tot veel spanning binnen het huwelijk. Deze spanningen raken ook eventuele kinderen.

Biseksuele christenen vormen een bijzondere, vaak "vergeten" groep. Binnen veel christelijke gemeenschappen lijkt biseksualiteit (vanuit de heteronormatieve vooronderstelling dat mensen die de mogelijkheid hebben een partner van het andere geslacht te vinden, hiervoor dienen te kiezen) niet benoemd te worden. Dit roept vragen op over de keuzevrijheid en de mogelijkheden tot zelfontplooiing van christelijke biseksuelen. Hoe kunnen zij ruimte vinden om met hun biseksualiteit om te gaan? Hoe verhouden biseksuelen binnen een heteroseksuele relatie of een heteroseksueel huwelijk zich tot de –binnen veel christelijke gemeenschappen algemeen gangbare- norm van monogamie en de beperking die dit oplevert voor het ontdekken van hun seksuele voorkeuren?

Cliënten die problemen ervaren rond hun genderidentiteit kunnen het binnen christelijke gemeenschappen extra moeilijk hebben omdat met name binnen conservatieve gemeenschappen veel waarde wordt gehecht aan traditionele genderrollen. Verschillen tussen mannen en vrouwen worden niet zelden gezien als behorend tot de scheppingsorde en daarmee fundamenteel, natuurlijk en door God bedoeld. Van leden van de gemeenschap wordt dan ook verwacht dat zij zich aan deze genderrollen conformeren. Voor genderoverschrijdend gedrag of het samen op zoek gaan naar de weg die de cliënt kan bewandelen (bijvoorbeeld richting een geslachtsveranderende operatie) is dan weinig of geen ruimte.

Wat is adequate hulpverlening?

RANDVOORWAARDEN EN CRITERIA

Binnen dit visiedocument wordt gezocht naar de randvoorwaarden waarbinnen hulpverleners op adequate wijze met de hier bovengeschetste problematiek kunnen omgaan. Maar wat is precies adequate hulpverlening? De opstellers van dit document willen in ieder geval benadrukken dat zij niet willen pretenderen te kunnen vaststellen wat *goede* hulpverlening is. Ze erkennen dat er vele vormen, kleuren en varianten van hulpverlening bestaan. Wat door de ene cliënt als heilzaam wordt ervaren, hoeft dat voor de andere cliënt nog niet te zijn. Wel willen we zoeken naar hulpverlening die in intentie en uitwerking christelijke LHBT's helpt om los te komen van de negatieve patronen, angsten en denkwijzen waarin zij mogelijk verstrikt zijn geraakt. We menen dat hiervoor wel enkele randvoorwaarden te scheppen zijn waarin hulpverleners zich kunnen herkennen en die zij kunnen nastreven. Concreet denken we hierbij aan de volgende uitgangspunten:

1. Binnen adequate hulpverlening wordt aan LHBT's recht gedaan (vgl. Annelies van Heijst 2008: *Iemand zien staan*). Dit betekent dat er vanuit de hulpverlener ten volle ruimte wordt gegeven aan de ander.
2. Adequate hulpverlening heeft tot doel: een veilige beleving van de context van eigen geloof en seksuele identiteit. Hiermee wordt bedoeld: het ondersteunen van de zoektocht naar het verenigen van christen én LHBT-er zijn als identiteiten die elkaar niet uitsluiten.
3. Wat deze veilige beleving in de weg staat is niet homoseksualiteit, biseksualiteit of transgenderisme op zich (deze zaken zijn in onze overtuiging ook niet het "probleem" en zeker geen "zonde" of "ziekte"), maar de wijze waarop mensen met hun seksuele/ genderidentiteit kunnen omgaan en de manier waarop hun omgeving hierop reageert vormen vaak de aanleiding tot het probleem.

4. Adequate hulpverleners zijn of voelen zich verbonden met de doelgroep (LHBT-ers met een christelijke achtergrond). Voor deze verbinding is het niet noodzakelijk dat hulpverleners zelf christelijk zijn. Wat wel wordt gevraagd is een zekere nieuwsgierigheid naar religieuze drijfveren en de vaardigheid om daarbij steeds het eigen oordeel uit te stellen of, wanneer de cliënt daar om vraagt, transparant te zijn door de opvattingen onder woorden te brengen.
5. Adequate hulpverleners hebben voldoende kennis over de doelgroep. Deze kennis hebben zij verkregen door hun eigen achtergrond, door (zelf)studie van relevante rapportages en publicaties over de doelgroep en door het bezoeken van seminars of lezingen over het onderwerp. Het is van belang dat niet alleen christendom en religieuze motieven voor het afwijzen of accepteren van homoseksualiteit, biseksualiteit en transgenderisme bekend zijn bij de hulpverlener, maar dat deze ook op de hoogte is van nieuwe inzichten in homoseksualiteit, biseksualiteit en transgenderisme afkomstig uit algemeen (seculier) onderzoek.
6. Binnen adequate hulpverlening is er aandacht voor de bredere leefomgeving van de cliënt zoals het gezin, de familie, het werk, de school en andere maatschappelijke verbanden waar de hulpvrager deel van uitmaakt. Met name voor christelijke LHBT's die vanuit hun (professionele of informele) omgeving druk ervaren om hun homoseksuele identiteit te onderdrukken is het belangrijk dat aan deze sociale contexten aandacht geschonken wordt.
7. Adequate hulpverlening kan vanuit verschillende beroepsgroepen of rollen geboden worden: geestelijk verzorger, coach, maatschappelijk werker, psychotherapeut, counselor, pastor, etc.

Wij vinden het van belang om de kwaliteit van de hulpverlening te garanderen. Hulpverleners die op het online overzicht vermeld worden dienen daarom een universitaire danwel HBO-studie te hebben afgerond.

WERKGROEP VISIEVORMING

Susanna Graver

Geraldine Kooij

Huibert Steen

Nico Willemsen

